

Wacław Walecki

Fac simile!, czyli zrób tak samo!

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 2/2, 50-61

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WACŁAW WALECKI
*Wydział Polonistyki i Centrum Badawcze
Bibliografii Polskiej Estreicherów Uniwersytetu Jagiellońskiego*

FAC SIMILE!, CZYLI ZRÓB TAK SAMO!

Przygotowywanie wiernych kopii najcenniejszych zabytków piśmiennictwa jest znane od dawna i przybierało różne formy oraz występowało pod różnymi nazwami, u nas od tzw. przerysów Bartynowskiego poczynając¹. Obecnie cały świat obrał ją jako jeden ze sposobów ochrony swoich najcenniejszych pomników kultury rękopiśmiennej i drukarskiej. Upowszechnianie bowiem (z uwzględnieniem różnych odmian, typów tzw. reprintów, facsimiliów itp.) przynosi wielorakie korzyści naukowe i ogólnopoznawcze. Dla szerokiego kręgu odbiorców są one cenne jako przedmiot podniesienia ogólnej kultury humanistycznej. Czytanie pierwszego tomiku poezji Mickiewicza w takim kształcie, jaki miał on w swoim prymarnym wydaniu uczy bardzo wielu rzeczy, uczula na bardzo wiele zagadnień ogólnokulturowych, ogólnoestetycznych, nie mówiąc już o zagadnieniach z dziejów edytorstwa polskiego.

Istnieją również inne uzasadnienia dla rozwijania akcji kopiowania skarbów każdej biblioteki. Oto przygotowując wierną kopię rękopisu, chronimy go przed koniecznością wielokrotnego wydobywania z sejfu, poddawania działaniu światła dziennego, zmiennej temperatury i wilgotności powietrza itp. Niech oryginał spoczywa sobie zatem bezpiecznie w przeznaczonym do tego miejscu, a do codziennego użytku niech zastępuje go kopia. Oczywiście ta kopia służyć może nie tylko w bibliotece, lecz również na biurku naukowca, nawet daleko od miejsca przechowywania oryginału, może być dostępna w każdej chwili, pod ręką.

---

¹ Historia tych działań jest ciekawym i pouczającym tematem na przykład na pracę magisterską z zakresu bibliotekoznawstwa.

Dziś dysponujemy różnymi rodzajami, ogólnie mówiąc faksimiliów, choć nie zawsze są to faksimilia w pierwotnym tego słowa znaczeniu (termin łaciński mówi bowiem: zrób, czyń tak samo, podobnie). Nie zawsze potrzebne jest oddawanie obrysu stronicy zachowanego zabytku, powtarzanie koloru papieru itp. szczegółów. Czasem istotne i potrzebne jest tylko hipotetyczne oddanie formatu książki (po uwzględnieniu często licznych introligatorskich obcięć jej bloku), zawsze natomiast warto zachować wszelkie znaki proveniencyjne danego egzemplarza i adnotacje marginalne. Dobór egzemplarza do reprodukcji, jeśli nie jest to *unicum*, powinien uwzględniać egzemplarze najciekawsze z zachowanych: np. egzemplarz autorski, z poprawkami twórcy, egzemplarz mający dodatkowe elementy (por. *Wesele Wyściańskiego*).

Oto kilka opisów niektórych ostatnio opublikowanych, mało znanych, edycji faksymilowych, które warto mieć w bibliotece, ale także i we własnych zbiorach:

Brevis et accurata regiminis ac status zupparum Vieliciensium et Bochnensium sub annum Christi 1518 descriptio

Kraków 2000, ISBN 838755328x

Krótki i dokładny opis żupy wielickiej oraz bocheńskiej z 1518 roku to zabytek o charakterze unikatowym. Aby każdy mógł zrozumieć mechanizmy działania różnych agend żupnych, opisano w nim przystępnie poszczególne urzędy i kategorie pracownicze, informując jednocześnie zarówno o rodzaju ich obowiązków, jak też o wynagrodzeniu. Podano także skomplikowane sposoby obliczania należności za pracę i towary, ilustrując je przykładami. Nadto wymieniono z nazwy podziemne wyrobiska, miejsca pracy górników. Dokładne omówienie rozmaitych rodzajów soli handlowej oraz ich cen i metod zbytu, a także sposobów zaopatrywania się żup w niezbędne artykuły dopełnia prezentacji przedsiębiorstwa. Trzeba podkreślić, że dzieło pisarzy żupnych z 1518 roku jest jedynym w piśmiennictwie europejskim, które pozwala na szczegółowe wniknięcie w strukturę wielkoprzemysłowego zakładu produkcyjnego w Europie już tak wcześnie. Równie dokładnego opisu nie posiadała tam jeszcze żadna kopalnia. Blisko tysięczna załoga królewskich żup w Małopolsce czyniła z nich z pewnością jedno z nielicznych przedsiębiorstw europejskich o tak dużym zatrudnieniu na przełomie XV/XVI wieku.

M. Rej, *Pieśń nabożna...*

Kraków 1996, ISBN 8385600205

Wydanie unikatowego druku z 1547 roku w jego formie faksymilowej i nowożytnej transkrypcji. Zwracają uwagę niezwykle ciekawe drzeworyty ozdabiające ten zabytek, które w świetle komentarza historyka sztuki ukazują kunszt edytorski szesnastowiecznego wydawcy.

Polszczyzna natchniona. W czterechsetlecie śmierci x. Jakuba Wujka. Psalm CXXIX (CXXX) – De profundis clamavi

Kraków 1997, ISBN 8390705907

Faksymilowa reprodukcja dziewięciu różnych wydań (głównie staropolskich) *Psalmu CXXIX (CXXX)*, służąca filologicznemu porównaniu rozmaitych wersji przekładu. Reprodukowane są: wersja z Wulgaty (edycja z 1569 roku), bezimienne tłumaczenie polskie z 1558 roku, przekład z *Biblii* Leopolity, z *Biblii* Budnego (nieświeskiej), z *Psalterza Dawidowego* Jana Kochanowskiego, z edycji *Psalterza* Jakuba Wujka, z *Biblii* Wujka, z *Biblii Tysiąclecia*, z opracowania Czesława Miłosza.

Świat Biblii Leopolity z 1561 roku

Kraków 1997, ISBN 8390705923

Świat Biblii Leopolity z 1561 roku jest drukiem naukowobibliofilskim, zawierającym 54 stronice m.in. z 25 reprodukcjami drzeworytów i tekstu *Biblii*, wydanym w nakładzie 550 egz. i stanowi cegiełkę na rzecz krakowskiego Hospicjum św. Łazarza.

S. Czerniecki, *Dwor, wspaniałość, powaga [...] Lubomirskiego*

Kraków 1997, ISBN 8390705931

Broszura Czernieckiego jest drukiem naukowobibliofilskim (faksymile edycji z 1697 roku), pokazującym szereg realiów życia dworu Stanisława Lubomirskiego w Nowym Wiśniczu w XVII wieku. Posłowie oraz komentarz pozwalają wnikać w szczegóły opisu pozostawio-

---

nego przez Czernieckiego oraz określić miejsce jego tekstu w piśmienictwie epoki.

W. Kunicki, *Obraz szlachcica polskiego*

Kraków 1997, ISBN 8390705958

Książka jest reprintem dzieła Wacława Kunickiego (wyd. w 1615 r.). Miało ono niezwykle ważne znaczenie dla dziejów kultury sarmackiej w Polsce, ponieważ jest swego rodzaju zwierciadłem idealnego wizerunku szlachcica polskiego. Dołączone do tekstu Kunickiego posłowie prof. Tadeusza Ulewicza stanowi zarys monograficzny dziejów sarmatyzmu w kulturze polskiej.

A. Mickiewicz, *Słowa Chrystusa • Słowa Panny*

Kraków 1997, ISBN 8390705966

Druk zawiera tekst dwóch fragmentów prozy Mickiewicza z okresu towiańskiego: *Słów Chrystusa* i *Słów Panny*. Są to niezwykle przejmujące teksty w biblijnej stylizacji Wieszcza. Poprzedza je faksymilowa reprodukcja autografu *Słów Panny* oraz wprowadzenie, przygotowane przez jednego z najwybitniejszych Mickiewiczologów młodszego pokolenia – Bogusława Doparta. Dodatkowego smaku bibliofilskiego dodaje publikacji fakt, że jest ona wydrukowana tym samym krojem czcionki, którym tłoczono w 1834 roku pierwsze wydanie *Pana Tadeusza*.

Olkuskie

Kraków 1997, ISBN 838755300X

Książka jest publikacją bibliofilską, ukazującą materiały folklorystyczne zebrane przez uczniów Liceum w Olkuszku na początku lat sześćdziesiątych XX wieku. Bibliofilski charakter edycji polega na tym, że wspomniane materiały są reprodukowane w niej jako faksymile, pokazując cały smak i autentyczność tych zapisów. Ideę owej publikacji objaśnia zamieszczone w niej posłowie, o charakterze również ludoznawczym. Całość stylizowana jest na zeszyty źródłowe ogłaszane w połowie XIX wieku przez Oskara Kolberga (łącznie z zastosowaniem kroju czcionki pochodzącego z tamtych czasów).

Francisci Mymeri Dictionarium trium linguarum • Dictionarius Ioannis Murmellii variarum rerum

Kraków 1997, ISBN 8390705982

Na książkę składają się reprintowe reprodukcje dwóch najstarszych słowników łacińsko-niemiecko-polskich: Franciszka Mymera i Jana Murmeliusza. Oba pochodzą prawdopodobnie z roku 1528, z tym, że słownik Mymera zachował się w unikatowym egzemplarzu w bibliotece uniwersyteckiej w Uppsali w Szwecji, egzemplarz dzieła Murmeliusza zaś reprodukowany jest również z tamtejszych zbiorów, choć znamy kilka innych egzemplarzy tej edycji przechowywanych w różnych bibliotekach europejskich. Oba dzieła mają dziś niezwykłą naukowoźródłową wartość jako zabytki języka polskiego, a także świadectwa wielu zagadnień historycznokulturowych tamtych czasów. Ich obecna edycja faksymilowa ukazała się jako rezultat współpracy specjalistów z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

Statut Jana Dzwonowskiego

Kraków 1998, ISBN 8390705990

Książka jest w części reprintem, w części edycją zabytku siedemnastowiecznej literatury sowirzalskiej (1605) w Polsce. Tekst Dzwonowskiego stanowi charakterystyczny dla tego piśmiennictwa przykład groteskowego spojrzenia na rzeczywistość, ukazania jej „na opak”. Stąd niezwykle pomysł prawodawstwa, w którym na przykład ten, co ukradł pieniądze godzien jest pochwały, ponieważ istnieje większe prawdopodobieństwo, że to on właśnie przy ich pomocy pomoże ubogim, nie ten, który pieniądze owe gromadził przez całe życie.

S. Wyspiański, *Veni Creator Spiritus*

Kraków 1998, ISBN 8390705974

Publikacja zawiera w specjalnej tece faksymile autografów *Veni Creator Spiritus* Stanisława Wyspiańskiego oraz odbitek korektorskich nie zrealizowanej edycji tego dzieła. Jest to niezwykle interesujący materiał, pokazuje bowiem różne stadia pracy twórcy nad przekładem-parafrazą tego znanego hymnu łacińskiego. Czytelnik może więc śledzić powstawanie utworu na podstawie kolejnych jego redakcji, a także

---

szczegółowo zmiany, jakich dokonywał Wyspiański na wersjach przepisanych już wydawałoby się na czysto. Druk mógłby zatem nosić również tytuł „*Veni Creator*” *in statu nascendi*.

Dajcie mi za nie półtrzecia grosza [...] • Gebt mir dafür dritthalb Groschen [...]

Kraków 1998, ISBN 8387553018

Reprodukcja wraz z transkrypcją i transliteracją jednych z pierwszych rozmówek polsko-niemieckich (Kraków 1539). Edycja polsko-niemiecka.

O Czechu i Lechu historia naganiona

Kraków 1998, ISBN 8387553050

Faksymile rozprawy naukowej Jana Kochanowskiego z 1585 (1589) roku o pochodzeniu Słowian, wraz z posłowiem prof. Tadeusza Ulewicza publikowanym w piętnastu językach (wszystkich słowiańskich i po łacinie). Druk dedykowany XII Kongresowi Słowistów w Krakowie.

Theatrum virtutum divi Stanislai Hosii • Teatr cnót świątobliwego Stanisława Hozjusza

Kraków 1998, ISBN 8387553077

Książka stanowi bibliofilskonaukowe wydanie faksymilowe rękopiśmiennej wersji ód napisanych przez Tomasza Tretera po śmierci Stanisława Hozjusza, opiewających życie i czyny wielkiego kardynała Kościoła powszechnego. Teksty te zaopatrzył Treter w 1588 roku kompletem 100 miedziorytów przedstawiających cnoty świątobliwego Hozjusza, także reprodukowanych w tej edycji z unikatowego egzemplarza dzieła szczęśliwie zachowanego do naszych czasów. Teatr cnót uzupełniono również wyborem dzisiejszych polskich tłumaczeń ód oraz posłowiem Tadeusza Ulewicza, zamieszczonym w wersji polskiej i łacińskiej. Tom ten dedykował Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II w dwudziestolecie Jego pontyfikatu Uniwersytet Jagielloński, oczekujący sześćsetnej rocznicy swego odnowienia.

*Skąd pochodzi nazwa Krakowa? • Unde dicta sit Cracovia? Obro-
na przestawnego królewskiego miasta Krakowa • Regiae ac clarissi-
mae urbis Cracoviae defensio*

Kraków 1998, ISBN 8387553085

Druk bibliofilski. Zawiera dwa wiersze łacińskie poświęcone Kra-
kowowi z lat 1517-1518 i ich dzisiejsze polskie przekłady. Pierwszy
z tych tekstów jest nagana, inwektywą pod adresem miasta, drugi zaś
jego pochwałą. Autorem jednego jest wędrowny humanista niemiecki,
Johann Hadeliusz, który krótko zabawiał w Krakowie, potem zaś wyje-
chał do Wiednia; twórcą zaś pochwały miasta okazał się wiele zaw-
dzięczający grodowi Kraka inny humanista, Caspar Ursinus Velius,
działający z czasem głównie w Niemczech, z pochodzenia Ślązak.

Mickiewicza słowa sekretne

Kraków 1999, ISBN 8387553123

Książka jest edytorską interpretacją kilku wierszy Adama Mickie-
wicza z lat 1839-40 (m.in. *Nad wodą wielką i czystą...*, *Gdy tu mój
trup...*) dokonaną w oparciu o szczegółową analizę autografów prze-
chowywanych w Muzeum Adama Mickiewicza przy Towarzystwie
Historyczno-Literackim w Paryżu. Nowe odczytanie tych materiałów,
konfrontowane z reprodukowanymi obok kartami oryginału, pozwoli-
ło na dokonanie kilku bardzo istotnych koniektur w zapisie, które po-
kazują nowe, nieznane dotąd sensy tekstów Wieszcza.

S. Czerniecki, *Compendium ferculorum albo Zebranie potraw*

Kraków 1999, ISBN 8387553131, ²Kraków 2004, ISBN 8387553891

Dziełko Stanisława Czernieckiego jest pierwszą polską książką
kucharską z 1682 roku. Zawiera ponad 300 przepisów na potrawy
mięsne, rybne i jarskie oraz szereg wskazówek praktycznych dla
Kuchmistrza zarządzającego pańską kuchnią. Faksymilowa edycja te-
go zabytku, pokazująca kolejne stronicie zachowanego egzemplarza
tak jak on dziś wygląda, przywołuje w sposób niezwykle sugestywny
wycinek siedemnastowiecznego życia codziennego.

Psalterz krakowski

Kraków 1999, ISBN 8387553069

Pierwsze wydanie tej książki (Kraków 1532, Hieronim Wietor) zachowało się w jedynym egzemplarzu w Bibliotece Jagiellońskiej jako tzw. *Psalterz krakowski*, zabytek niezwykle ważny dla dziejów kultury, literatury i języka polskiego. Jego historia to pasjonujące dzieje. Staje on bowiem w jednym szeregu z *Psalterzem floriańskim* i *Psalterzem puławskim* jako trzecie średniowieczne tłumaczenie Psalterza na język polski, pochodzące prawdopodobnie z lat 1470-1480. Rękopis *Psalterza krakowskiego*, w przeciwieństwie do dwóch pozostałych, nie dochował się do naszych czasów. Istniał jednak jeszcze w roku 1532, gdy Hieronim Wietor dokonywał niewielkiej jego modernizacji, by wydać go drukiem i w ten sposób przynajmniej częściowo uratować dla nas ten zabytek. Poprawki zasłużonego drukarza i wydawcy musiały być istotnie drobne, tekst bowiem i tak po opublikowaniu odczuwany był jako archaiczny, dlatego wkrótce pojawiły się inne, nowe tłumaczenia tej księgi *Starego Testamentu*. Sama zaś edycja Wietorowa stała się pierwszym u nas drukowanym wydaniem po polsku nie tylko tej, lecz w ogóle którejkolwiek całej księgi biblijnej. Poprzedzały ją jedynie drobne fragmenty *Ewangelii według św. Jana*, *Księgi Rodzaju* i *Księgi Powtórzonego Prawa*.

Testament [...] Wacława Kunickiego

Kraków 1999, ISBN 838755314X

Druk jest swego rodzaju uzupełnieniem książki tegoż autora pod tytułem *Obraz szlachcica polskiego* (BTL nr 10). Pochodzący z 1640 roku *Testament* to faksymilowo wydane wierszowane wskazówki wychowawcze i praktyczne o charakterze ogólnym „młodszy Kunickim zostawione”. Publikacja powstała jako wspólna praca seminarzystów Katedry Edytorstwa UJ.

W świecie „Pana Tadeusza”

Kraków 1999, ISBN 8387553166

Przypomnienie ilustracji do *Pana Tadeusza* z czasów największej jego popularności – tych, które na długie późniejsze lata ukształtowały sposób obecności dzieła Mickiewicza w powszechnej świadomości

społeczeństwa polskiego skierowało nasze zainteresowanie w sposób naturalny ku czasopismom literackim II. połowy XIX wieku i pierwszych lat XX stulecia. Prasa literacka bowiem odegrała tu największą rolę w kształtowaniu gustów estetycznych. Bardzo zresztą różnorodnych, jak widać z szerokiej gamy stosowanych technik malarskich i graficznych. Ale i w ramach idei tej publikacji wyjątkowo dobrze ze sobą współlistniejących. Okazuje się, że większość prac komponowana była dokładnie pod ściśle wybrane fragmenty poematu. Dlatego zastosowano w książeczce takie rozwiązanie edytorskie, by każda praca graficzna miała odpowiadające jej wersy poematu podane w formie reprodukcji otwartych stron tekstu pierwszego wydania, w bardzo szerokim kontekście, niekiedy jednak niepełnych lub nagle zerwanych, dla niecierpliwych z zaznaczeniem, podpowiedzeniem najbardziej adekwatnego miejsca. Nie zawsze myśl ta dała się spełnić do końca. Czasem trzeba było odwołać się do tych samych fragmentów dla odniesienia ich do różnych rycin. Książka zawiera też niezwykle pouczające posłowie a temat dziejów powstawania, recepcji i znaczenia tego arcydzieła dla kultury polskiej. Okładkę zaś albumu zdobią mapki będące przykładem skrajnie pojętego umiłowania świata *Pana Tadeusza*.

S. Wyspiański, *Wesele*

Kraków 2000, ISBN 8387553190

Książka jest reprodukcją szczególnego egzemplarza pierwszego wydania *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego. W roku mianowicie 1901 Kazimierz Sichulski wmalował do niego kilkanaście kolorowych akwarel, ozdabiając jednocześnie osobno kartę tytułową. Dziś egzemplarz ten odtworzono, opatrując go zarazem przenikliwym posłowiem prof. Ewy Miodońskiej Brookes interpretującym w sposób niezwykle nowatorski wielorakie konteksty przedmiotu, postaci i symbolu Chochoła.

Pieśni ludu znad górnej Drwęcy...

Kraków 2000, ISBN 8387553212

Książka jest faksymilową edycją rękopisu Gustawa Gizewiusza, zawierającego spisane w I. poł. XIX wieku pieśni ludowe z Mazur. Ponieważ materiał ten został częściowo wykorzystany przez Oskara Kol-

berga – rękopis popadł w zapomnienie. Dziś jednak okazuje się, że wiele tekstów pozostało nieznanymi, zaś ich wartość jest tym bardziej nieoceniona.

Lament [...] nad umarłym Kredytem

Kraków 2000, ISBN 8387553247

Wydany ok. roku 1655 kolorowany drzeworyt należy do europejskiej rodziny tego typu publikacji. W polskich zbiorach zachowały się jedynie dwa jego egzemplarze: jeden we Lwowie, opisany przez badaczy w okresie międzywojennym, drugi w Krakowie, będący podstawą niniejszej publikacji. Równocześnie wątek śmierci Kredyta szeroko reprezentowany jest w przysłowiach polskich w XIX wieku, co pozwala sądzić, że ów trwał w polskiej kulturze od XVII wieku a inne jego przejawy literackie lub plastyczne zagięły. Opatrzony wierszowanym komentarzem, stanowi utrzymane w satyrycznosarkastycznym tonie świadectwo wysokiej inteligencji twórców tamtych czasów.

I. Krasicki, *Kalendarz obywatelski*

Kraków 2001, ISBN 8387553344

Wśród wydawnictw drugiej połowy XVIII wieku najpopularniejsze były kalendarze, obwieszczające w tytułach ich konstytutywne walory tematyczne – od astrologii i rozrywki po historię i sprawy gospodarcze. O poczytności decydowała użyteczność, toteż wydawcy prześcigali się w informowaniu na kartach tytułowych, jaka jest ich zawartość, a także dbali o prezencję zewnętrzną książek, czemu odpowiadały ceny, bardzo zróżnicowane i sięgające nawet kilkunastu złotych. Tylko raz jeden pojawił się *Kalendarz obywatelski*, bez żadnych dodatkowych objaśnień w tytule. *Kalendarz* Krasickiego był intencjonalnie różny od wszystkich znanych ówczesnie. Określenie tytułowe – obywatelski – mogło być odbierane jako adres, czyli książka dla obywateli. *Kalendarz* nie miał daty, a więc nawet formalnie stanowił jakby zaprzeczenie natury tego rodzaju użytkowych opracowań. Miał wszakże własną, niebanalną historię.

J. I. Przybylski, *Homer i Kwint w Polszcze*

Kraków 2001, ISBN 8387553360

Książka Homer i Kwint w Polszcze jest rodzajem antologii, wyboru spośród tysięcznych stron przekładów *Iliady*, *Odysei* i ich dodatków napisanych przez Quintusa Smyrnaeusa oraz opracowań do tych dzieł ogłoszonych przez Jacka Przybylskiego. Jej zadaniem jest ofiarowanie dzisiejszemu odbiorcy garści notatek, właściwie cytatów, które pozwolą na wprowadzenie tej oryginalnej i zapomnianej formy polskiej twórczości literackiej w bardziej powszechny obieg czytelniczy i świadomość historycznoliteracką. A może zainteresują także jako przedmiot badań nad sposobem translacji, charakterystycznym językiem, bardzo emocjonalną interpunkcją itd. Aby nie tracić niczego z kolorytu źródła, posłużono się metodą „wypisów” będących reprodukcją oryginału, nawet nie „naprawianą” poprzez retuszowanie mających swój urok miejsc gorzej skopiowanych ze względu na warunki techniczne stworzone przez oprawę książki służącej jako postawa do odwzorowania.

Kodeks Napoleona oraz Stendhal, *Pamiętnik o Napoleonie*

red. nauk W. Walecki, Kraków 2008, ISBN 978-83-89973-30-6

Ogłoszony 21 III 1804 r. francuski *Code Civil*, znany powszechnie jako *Kodeks Napoleona*, obowiązywał przez wiele lat nie tylko we Francji, lecz w licznych krajach (Włochy, Hiszpania). W pewnym zakresie żył na przykład w Polsce jeszcze w 1946 r., czyli prawie 140 lat po jego wprowadzeniu w Księstwie Warszawskim w 1808 roku. A duch tej kodyfikacji do dziś widoczny jest w prawodawstwie francuskim.

***

Książkę dopełnia pierwsza polska edycja *Pamiętników o Napoleonie*, pióra Stendhala, w przekładzie Waława Uruszczaka.

***

Faksymilowa publikacja polskiego przekładu (z 1808 roku) *Kodeksu Napoleona z przypisami* przygotowana została z inspiracji i na potrzeby Kancelarii Kubas, Kos, Gaertner Adwokaci – Spółka Partnerska. Niewielka ilość nakładu pozostająca do dyspozycji Wydawnictwa Collegium Columbinum przeznaczona jest na zaspokojenie potrzeb naukowych zainteresowanych osób i instytucji.

Jana Seklucjana Pieśni chrześcijańskie dawniejsze i nowe...

opr. Anna Kalisz, red. nauk. Wacław Walecki, Kraków 2007.
ISBN 978-83-89973-4-1

Druk Seklucjana zapoczątkował bogatą twórczość kancjonałową w języku polskim. Do jego wydania przyczyniły się zarówno czasy reformacji, propagujące twórczość w językach narodowych, jak i miejsce edycji: XVI-wieczny Królewiec bowiem, dzięki staraniom ks. Albrechta stawał się centrum luteranizmu, a nowo otwarta akademia gromadziła studentów także spoza granicy pruskiej.

J. A. Biesiekierski, *Krótką nauka o czci i poszanowaniu obrazów świętych, Kraków 1624*

opr. W. Walecki, Kraków 2007 (reprint), ISBN 987-83-89973-64-1

Książka jest traktatem na temat czci należnej świętym obrazom. Opisuje też obraz NMP z kaplicy Kościoła Ciała Bożego ojców kanoników laterańskich św. Augustyna na krakowskim Kazimierzu.

**W. Walecki *Fac simile! Do the same!*
Summary**

In the article the attention is paid to the importance of facsimiles as one of the ways to preserve the cultural heritage. Author indicated the basic characteristics of such publications including the description of several editions of the publishing house Collegium Collumbinum.